

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΠΟΛΙΤΙΚΟΣΑΤΥΡΙΚΗ

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ ΚΑΙ ΠΡΟΠΑΗΡΩΤΕΑ ΜΟΝΟΝ. Ἐν Ἀθήναις φρ. 15.—Ἐν δὲ ταῖς ἑπαρχ. φρ. 16.—Ἐν τῷ ἔξωτ. φρ. 25.

Β. ΓΑΒΡΙΗΛΙΔΗΣ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΒΑΣΙΛΙΚΗ ΤΖΑΒΕΛΑ

(Σκιαγραφία)

Εἰς τὸν ὀρίζοντα τῶν νεωτέρων ἐθνικῶν μας ἀναμνήσεων, ἐν μέσῳ τοῦ καπνοῦ καὶ τοῦ βρόμου τῶν τηλεβόλων καὶ τῆς κλαγγῆς τῶν ὀπλῶν, παρὰ τὰς πολεμοχαρεῖς ὄψεις καὶ τὰς πυρκαϊκούς φουστανέλας, παρὰ τὰ πελώρια τοῦ ἡρωϊσμοῦ παραστήματα, διακρίνομεν καὶ γλυκείας μορφάς, αἰτινες πλήρεις γενναϊότητος καὶ αὐταπαρνήσεως διέρχονται, ὡς ὄνειρα διὰ τῆς μαύρης νυκτὸς τῆς Πατρίδος μας, περιβαλλόμεναι δι' ἀπεριγράπτου ποιητικοῦ γοήτρου καὶ μυστηριώδους ῥωμαντικότητος.

Αἱ Ἑλληνίδες τῆς μεγάλης ἐκείνης γενεᾶς ἀνίπνεον εὐφροσύνης τὴν ὁσμὴν τῆς πυρίτιδος ἥτις ἦτο τότε διακεχυμένη εἰς τὸν ἀέρα. Τότε καὶ διὰ τοὺς ἀνδρας καὶ διὰ τὰς γυναῖκας Ἑλλάς δὲν ἐκαλεῖτο ἀπλῶς τὸ χωμα τὸ ὅποιον ἐπάτουσιν οἱ πόδες των, ἀλλὰ τὴν Ἑλλάδα τὴν ἔφερον παντοῦ, εἰς τὴν διάνοιάν των, εἰς τὴν καρδίαν των, εἰς τὰς φλέβας των. Τότε τὰς κεφαλὰς τῶν Ἑλληνίδων δὲν παρεγέμιζον τρίχαπτα καὶ ταινίαι καὶ ῥάκη καὶ πτερά, ἀλλ' αἱ μεγάλαι ἰδέαι, τῆς Ἐλευθερίας, τῆς Πατρίδος. Τότε αἱ Ἑλληνίδες ἦσαν ὀλιγώτερον ψιττακοὶ καὶ περισσότερον Ἑλληνίδες. Αἱ δὲ μητέρες οὐ μόνον εἰς τὰ τέκνα των ἐδίδασκον τὸν ἡρωϊσμὸν ἀλλὰ καὶ εἰς ἑαυτάς.

Παρῆλθον ἀνεπιστρεπτεὶ οἱ μεγαλοῦργοι ἐκείνοι χρόνοι, οἵτινες παρελαύνοντες μετὰ τῶν ἀνδραγαθημάτων των πρὸ τῶν νυσταλέων καὶ χάνων ἡμῶν ὀφθαλμῶν, μὲς φαίνονται μυθεύματα ἀπίθανα. Πρὸ δύο δὲ σχεδὸν ἐβδομάδων, τὴν 23 Μαρτίου ὡς ἐσχάτη ἀναλαμπὴ τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ἐσθέσθη καὶ ἡ χίρα τοῦ Κίτσου Τσαβέλα, ἡ ἡρωϊκὴ Βασιλικὴ, μία τῶν ἐπιζησασῶν γυναικῶν τῆς ἐνδόξου ἐξόδου τοῦ Μεσολογγίου.

**

Ὁ στρατηγὸς Κίτσος Τζαβέλας διερχόμενος ὁδὸν τινὰ

τοῦ Μεσολογγίου πολιορκουμένου εἶδε μίαν ἡμέραν μικρὰν Βραχωρίτισαν πλύνουσαν πρὸ τῆς θύρας τῆς ἐν μανδυλάκι.

Τὸ ἑκτακτον κάλλος τῆς κόρης, ἡ ἡδυπαθὴς εὐμέλεια τοῦ σώματός της, ἡ μέλαινα καὶ μακρὰ κόμη της, οἱ μαῦροι καὶ πλήρεις πυρὸς καὶ ἐκφράσεως ὀφθαλμοὶ της, ἡ χιονώδης λευκότης της, τὸ ἄρρητον ἐκεῖνο θέλητρον ὅπερ διαχέει περὶ ἑαυτὴν ἡ ἀληθὴς ὠραϊότης, ἐπὶ τοσοῦτον κατέπληξαν, καὶ κατεγοήτευσαν τὸν Τζαβέλαν, ὥστε κατεσπυσμένως ἐστειλεν ἀνθρώπους του πρὸς τὴν μητέρα της νὰ τῇ εἶπουν ὅτι τὴν κόρην της τὴν θέλει ὁ στρατηγός.

— Πῶ! πῶ! νὰ πᾶ νὰ κρύψω γρήγορα τὸ κορίτσι μου νὰ μὴ μοῦ τὸ πάρουν! ἀνεφώνησε περιτρώμος ἡ μήτηρ, φρικιώσα ἐπὶ τῇ ἰδέᾳ μὴ δὲν τὴν στεφανωθῇ.

Ἄλλ' ὁ Τζαβέλας ὅστις ἐφλέγετο ὑπὸ τοῦ πρὸς τὴν μικρὰν Βασιλικὴν ἔρωτος, κατάρθρωσε τέλος καὶ τὴν ἐπήρε, ῥητῶς ὑποσχεθεὶς ὅτι θὰ τὴν συζευχθῇ ἂν ἐξέλθουν ζῶντες ἀπὸ τὸ πολιορκούμενον καὶ κινδυνεῖον τότε Μεσολόγγιον.

Καὶ πράγματι, ὁ στρατηγὸς ἐκείνην ἥτις ἐθώπευσε τὸν τραχύν του βίον τοῦ ἀγωνιστοῦ, ἐκείνην ἥτις τὸν ἔμαθε νὰ εἶνε εὐτυχῆς, ἐκείνην τὴν κατὰ πάντα ἀξίαν του, τὴν ἀνύψωσεν ἄχρις ἑαυτοῦ, τὴν περιέβαλε διὰ τῆς ἀγγλῆς τοῦ ὀνόματός του, ὡς τὴν εἶχε περιβάλει καὶ διὰ τοῦ φλογεροῦ ἔρωτός του, τὴν ἔκαμε Βασιλικὴν Τζαβέλα, διότι μετὰ τὴν ἐξοδὸν τοῦ Μεσολογγίου ἐστέφθη αὐτὴν μεγαλοπρεπέστατα ἐν Ναυπλίῳ.

Ὁ ἔρωσ τῆς Βασιλικῆς καὶ τοῦ Κίτσου καθ' ὅλην τὴν πολιορκίαν τοῦ Μεσολογγίου ἔχει εἰδυλιακὴν τινα δροσερότητα καὶ τὴν ποιήσιν τὴν περιπαθῆ τῶν ἱπποτικῶν χρόνων.

Ὁ Κίτσος λαμβάνων τὰ φιλήματα τῆς Βασιλικῆς ὡς φυλακτὸν κατὰ τῶν ἐχθρικῶν σφαιρῶν, ἐρχόμενος εἶτα νὰ ἐναποθέσῃ τὰ ἀνδραγαθήματά του εἰς τὴν ἀγκάλην της, ἐνθυμίζει τοὺς σιδηροσφαχτοὺς ἱππότες τοῦ μεσαιῶνος, τοὺς διανέμοντας ἐξ ἴσου τὴν καρδίαν των εἰς τὸν ἔρωτα καὶ τὴν ἀνδρίαν, καὶ μεταχειριζομένους μετὰ τῆς

αυτῆς δεξιότητος τὴν λόγχην των καὶ τὴν μεταξωτὴν κλίμακα.

Μολοντί ἀρχηγὸς τοῦ φρουρίου ἦτον ὁ Νότης Βότσαρης ἀλλ' εἰς τὸν Κίτσοι Τζαβέλλα ὅλοι οἱ ὀπλαρχηγοὶ εἶχον δώσει τινὰς ἐκ τῶν καλλιτέρων των ὀπαδῶν, καὶ οὕτω εἶχεν ἀπαρτίσει ἐπίλεκτον σῶμα. Ὁ Κίτσοι, ἀτρόμητος καὶ ριψοκίνδυνος, ἐξήρχετο τοῦ φρουρίου πρὸς ἀπόκρουσιν τῶν τουρκικῶν ἐφόδων, ἡ δὲ Βασιλικὴ ἐπὶ τῶν ἐπάλλεων, ἀγωνισάσα, κύπτουσα ὅπως τὸν ἀναγνωρίσῃ ἐπιστρέφοντα, τὸν ἀνέμενε. Καὶ ὅταν τέλος τὸν ἐβλεπεν ἐπιστρέφοντα, ζῶντα, νικητὴν, τῷ προσέφερεν ὡς σιγηλὴν ἔκφρασιν τῆς ἀγαλλιᾶσεώς της, τοῦ θαυμασμοῦ της. . . Ἐν ἄνθος. Ὁποῖαι νίκαι τοῦ Τζαβέλλα ὀφείλονται εἰς τὸ ἄνθος ἐκεῖνο! Ἡ Βασιλικὴ ἦτο ἡ πολεμικὴ Μοῦσα τοῦ Κίτσου μεταχειριζομένη τὸν ἔρωτά της ὡς ἐνθουσιώδη θούρειον εἰς ἀνδρογαθήματα παρορμῶντα. Ὁ Τζαβέλλας ἐνεπνέετο καὶ ἐξ αὐτῆς τὸν ἡρωϊσμόν του ὅπως καὶ ἐκ τῆς Πατρίδος, διότι ἐν τῇ καρδίᾳ του ἡ Βασιλικὴ συνηγαγέτο μετὰ τῆς Ἑλλάδος.

Ἡ Βασιλικὴ ἦτον ἀχώριστος ἀπὸ τοῦ Τζαβέλλα, ὅστις παρουσίαζεν αὐτὴν οὐχὶ ὡς ἐρωμένην, ἀλλ' ὡς σύζυγον, καὶ ἀπῆτει παρὰ πάντων ν' ἀπονέμωσιν αὐτῇ τὴν τιμὴν, ἣν πρὸς ἐστεμμένην του σύζυγον θὰ ἀπένεμον.

Ἡ Κλεισοβα ἐκινδύνευε· ὁ Κίτσοι ἐπρόκειτο ν' ἀπέλθῃ τοῦ Μεσολογγίου ἐπιβαίνων πριαρίου. Ἡ δὲ Βασιλικὴ ἀπτόητος τὸν ἔλωσε μὲ τὰς ἰδίας της χεῖρας τὴν πάλαν καὶ τοῦ εἶπε:

— Νὰ μοῦ γυρίσης νικητῆς.

Τότε δὲ συνέβη καὶ τὸ ἐξῆς ἐπεισόδιον.

Ὁ Κίτσοι ἀποβαίνων τοῦ πριαρίου ἐξεσπάθωσε· σφαῖρα δ' ἐχθρικὴ ριφθεῖσα ἐκοψεν εἰς δύο τὴν πάλαν του.

— Μὴ φοβᾶσθε, ἐφώναζεν ὁ Κίτσοι.

Καὶ μεταβὰς ἀνήτησεν εἰς τὴν ἐκκλησίαν τὸ σπαθὶ του ὡς εὐοίωνον ἐρμηνεύσας τὸ σημεῖον.

Ἡ γενναιότης τῆς Βασιλικῆς ἦτον ἀξία τῆς τοῦ Κίτσου της.

Μίαν νύκτα ἐν ᾧ ἐκοιμῶντο εἰς ἐν καλυβόσπητον κατέπεσεν παρ' αὐτοὺς αἴφνης μία ἐχθρικὴ βόμβα. Ἡ Βασιλικὴ ἀναπηδᾷ, ἀρπάζει τὴν κάππαν, περικαλύπτει τὴν βόμβαν, καὶ δὲν τὴν ἀφίνει νὰ ἐκραγῇ.

Ὁ Τζαβέλλας ἄμα ἤκουεν εἰς τὸν ὕπνον του ὅτι ἔρχονται οἱ Τούρκοι συνειθίζε νὰ πυροβολῇ.

Μίαν νύκτα τοῦ κήρυκος ἡ φωνὴ ἐκραύγαζε:

— Στρατηγέ! Τούρκοι! Εἰς τὰ ὄπλα!

Ἡ Βασιλικὴ ἐγείρεται καὶ δράττεται τῶν δύο χειρῶν τοῦ Κίτσου διὰ νὰ μὴν πυροβολῇ.

— Ποῦτος εἶνε, φωνάζει οὗτος ἐν μέσῳ τοῦ ὕπνου του, ἐν τῇ σκοτίᾳ, προσπαθῶν ν' ἀρπάσῃ τὰ ὄπλα του.

— Ἐγὼ, εἶμαι, ἡ Βασιλικὴ.

Ὀλίγον ἔλειψε νὰ πληρώσῃ μὲ τὴν ζωὴν της τὴν τόλμην της.

* * *

Ἦδη τὸ Μεσολόγγιον ἔκρουε τὸν ἐπικηδεῖον αὐτοῦ κώδωνα.

Ἡ σκιά τοῦ θανάτου εἶχεν ἀπλωθῇ ἐπ' αὐτοῦ· ἡ ἱστορία ἤνοιγε τὰς δέλτους αὐτὰς τὰς ἀθανάτους· ἠγγίζεν ἡ στιγμή καθ' ἣν ἔμελλε νὰ προσενεχθῇ εἰς τὸν βωμὸν τῆς ἐλευθερίας τὸ ἡρωϊκώτερον ὀλοκαύτωμα ἐξ ὧσων προσσηνέθη ποτέ.

Οἱ ἐν Μεσολογγίῳ ἀποκεκλεισμένοι ὑφίσταντο ἀπὸ

πολλῶν μηνῶν φρικωδέστατον μαρτύριον· ἐλίμωπτον· κατέτρωγον τὰ μεμολυσμένα κρέατα τῶν ρυπαρωτέρων ζώων· μόλις ἔσυρον τὰ ρακένδυτα, τὰ φθειριῶντα, τὰ σεσηπότα σαρκία των· ὅλοι ἦσαν φάσματα· σκελετοὶ· ὀφθαλμοὶ κοῖλοι ἀπαίσιαν ἐκπέμποντες λάμψιν· μορφαὶ πελιδναί· ἐν μέσῳ ἐρειπίων· μόλις τοῖς ἔμενον ὑπόλοιπόν τι ζωῆς, ἀλλὰ καὶ τοῦτο τὸ εἶχον ὅπως ἀνθίστανται μετὰ περιφρονήσεως εἰς τὰς περὶ παραδόσεως προτάσεις τῶν Τούρκων.

Τότε, ὡς γνωστὸν, κατὰ τὴν νύκτα τῆς 22 Ἀπριλίου ἀπεφάσιζαν νὰ διελάσωσι διὰ τοῦ ἐχθρικοῦ στρατοπέδου· ἐξῆλθον κατὰ τὸ μεσονύκτιον ἐν ἄκρῳ σιγῇ· ἡ σελήνη ἀνέτελλε φωτίζουσα πλησιφαῆς τὸ μεγαλείτερον ἴσως τόλμημα, ὅπερ εἶδεν ἀφ' ὅτου ἐπεκρεμάσθη εἰς τὸ ἄπειρον· εἶχον διαιρεθῆ εἰς δύο τμήματα.

Ἡ Βασιλικὴ κατὰ τὴν ἐξοδὸν μίαν στιγμὴν εὐρέθη παρὰ τὸν στρατηγὸν Χατζῆ Πέτρον ὅστις ὀλισθήσας ἐπέσε χαμαί.

Ἡ Βασιλικὴ ἐν μέσῳ τοῦ τρόμου ἐκείνου, ἐγέλασε.

— Τί γέλας; τὴν ἐρωτᾷ ὁ Χατζῆ Πέτρος.

— Ἀμ' ἕνας τόσος ἄνδρας νὰ πέσῃ!

Με ὀπόσην δὲ περιπάθειαν καὶ ποιήσιν ἦτο περιβεβλημένη ἡ πρὸς αὐτὴν ἀγάπη τοῦ Κίτσου μαρτυρεῖ τὸ ἐξῆς· εἶπεν εἰς τοὺς ὀπαδοὺς του ὅτι ἂν τις αὐτῶν ἴδῃ τὴν Βασιλικὴν κινδυνεύουσαν νὰ πέσῃ εἰς τὰς χεῖρας τῶν Τούρκων, νὰ τῆς κόψῃ τὸ μικρὸ τὸ δακτυλάκι καὶ νὰ τοῦ τὸ φέρῃ.

Κατ' ἀρχὰς ἐβαδίζε παρὰ τὸν Τζαβέλλαν, τὸν ὅποιον ἐκράτει ἀπὸ τῆς φουστάνελας. Ἦτο ἔγγυος καὶ ἔφερον ἐκτὸς τῶν ὄπλων της καὶ τὸν υἱὸν της τὸν πρωτότοκον ἐπ' ὤμων, νήπιον δέκα καὶ ὀκτὼ μηνῶν. Ἄλλ' ἔπειτα εἰς τὴν ταραχὴν ἐκείνην ἀπεχωρίσθη ἀπὸ τοῦ Τζαβέλλαν. Ἡ Βασιλικὴ εἶδεν ἕνα πατέρα σφάξαντα τὸ τέκνον του διότι ἐκλαίει καὶ ἠδύνατο νὰ τοὺς προδώσῃ μὲ τοὺς κλαθμηρισμούς του· ἤρχισε νὰ τρέμῃ διὰ τὸ ἰδικόν της· ἡ στοργὴ της τὴν ἐνέπνευσε τότε νὰ τὸ ποτίσῃ ρακὴν καὶ νὰ τὸ ἀποκοιμίσῃ. Κατόπιν διηγεῖτο πῶς ἐβάδιζε γυμνόπους, πατοῦσα ἐπ' ἀκανθῶν μὲ αἰμάσσοντας καὶ καταπληγωμένους πόδας φέρουσα πάντοτε ἐπ' ὤμων τὸν υἱὸν της.

Ἐπὶ τέλος ἠναγκάσθη νὰ τὸ παραιτήσῃ καθ' ὁδὸν τὸ τέκνον της, προσειποῦσα εἰς τὴν παρακολουθοῦσαν αὐτὴν τροφὸν νὰ προσέξῃ ποῦτος θὰ τὸ παραλάβῃ.

Καὶ ἔδραμεν ἐλαφρὰ τὸ σῶμα, ἀλλὰ βαρεῖα τὴν καρδίαν πρὸς συνάντησιν τοῦ Κίτσου.

Ὁ Κίτσοι μετὰ ταῦτα πληροφορηθεὶς ὅτι τὸ τέκνον του εὐρίσκεται εἰς Ἰωάννινα παρὰ τινι Πασσᾷ, προέτεινε νὰ τὸ ἀνταλλάξῃ ἀντὶ τεσσαράκοντα Τούρκων.

Ὁ Πασσᾶς ὅμως φαίνεται ὅτι ἤθελε νὰ τὸ κρατήσῃ καὶ νὰ τῷ δώσῃ ἄλλο αἰχμάλωτον παιδίον ἀντὶ τοῦ ἰδιοῦ του.

Ὁ Κίτσοι δὲν τὸ ἐγνώριζε τὸ τέκνον του! Τί νὰ κάμῃ; — Νὰ βάλ्लουν εἰς τὰ παιδιὰ αὐτὰ φλουριά ἀπὸ τὸ ἕνα μέρος καὶ ἀπὸ τὸ ἄλλο ἄρματα· ὅποιο δράξῃ τ' ἄρματα εἶναι παιδί τοῦ Κίτσου, εἶπε.

Καὶ ὁ υἱὸς τοῦ Κίτσου Τζαβέλλα ἔδραξε τὰ ὄπλα!

Ἦτον ὁ Δημήτριος Τζαβέλλας ὅστις γενόμενος νέος κατετάχθη εἰς τὴν σχολὴν τῶν Εὐελπίδων καὶ συμμετέσχεν ἐν τῇ σχολῇ ἐπαναστάσεως κατὰ τοῦ πατρός του, ὑπουργοῦ ὄντος. Μετέβη δ' ἔπειτα εἰς Γαλλίαν καὶ ἐπολέμηεν εἰς Ἀλγερίαν ὅπου καὶ ἐφονεύθη.

* * * *

Ἡ Βασιλικὴ διέπρεπεν ἐν τῇ Αὐλῇ ἐπὶ Ὀθωνος. Ἐφόρει ἑλληνικὴν στολὴν ὀλόχρυσον, φέσι μὲ μπιμπίλας τριγύρω καὶ τρεμούσας. Ἐνεδύετο δὲ μετὰ πολλῆς φιλοκαλίας ἀναδεικνυούσης ἐμφανεστέραν τὴν ἑλληνικωτάτην αὐτῆς καλλονήν. Δὲν ἐχώρευε δὲ τότε· καὶ διὰ ταῖς φράγκισαίς ποῦ ἐχώρευον ἔλεγεν ἡ Βασιλική:

— Ἡμεῖς εἰμάστενε μόμπιλα.

Ἐν τῷ χορῷ παρευρέθη ποτε ἡ σύζυγος τοῦ Ῥώσου πρεσβευτοῦ Περσιάνη, δόκιμος ζωγράφος.

Ἐξεπλάγη ἀπὸ τὸν ἑλληνικὸν ἐκεῖνον τύπον τῆς μορφῆς τῆς Βασιλικῆς καὶ ἠρώτησε μετὰ θαυμασμοῦ τὴν Ἀμαλίαν ποῖα εἶνε.

Εἶτα δ' ἐπλησίασε πρὸς αὐτὴν καὶ τῆς ἐζήτησε τὴν ἀδειαν νὰ τὴν ζωγραφίσῃ.

— Ἀ! μὰ! ἐγὼ δὲν ζωγραφίζομαι!

Εἶχε τὴν πρόληψιν ὅτι ἂν ζωγραφηθῇ θ' ἀποθάνῃ.

Ἡ Περσιάνη ἐπέμενε.

— Ἀ! ἂν εἶνε νὰ μοῦ δώσης κ' ἐμένα μίαν εἰκόνα δέχομαι, εἶπεν ἐνδοῦσα τέλος.

Καὶ διηγεῖτο κατόπιν μεθ' ὑπερφηφαιίας, πῶς ἐστολίσθη τὰ ἑλληνικά της, πῶς ἐξηπλώθη φιλαρέσκως, νωχελῶς ἐπὶ τινος σκίμπος καὶ ἐζωγραφήθη.

Ἡ εἰκὼν ἦν ἡ Περσιάνη προσήνεγκεν εἰς τὴν Βασιλικὴν εὐρίσκεται ἐν Χαλκίδι τόρα, ἐν τῇ οἰκίᾳ τῆς κυρίας Γκριζώτη, τῆς θυγατρὸς της.

Τοσοῦτον δ' ἠγαπάτο ὑπὸ τῆς Ἀμαλίας καὶ μετὰ τοιαύτης οικειότητος συνδιελέγετο πρὸς αὐτὴν ἡ Βασιλικὴ ὥστε συνείθιζε νὰ τὴν ἀποκαλῇ:

— Ἀδελφοῦλα μου!

Ἀπὸ τοῦ 1855 μανιώδης ἐξερράγη κατὰ τοῦ οἴκου της ἡ καταγίς τῆς συμφορᾶς συγκλονίσασα αὐτὸν ἐκ βάρων. Ὁ ἦρωσ τῆς Κλείσθας τὴν ἀσῆκε χήραν τὸ ἔτος τοῦτο· ἡ μητρικὴ αὐτῆς καρδία ἐτρόθη θανασίμως· εἶδεν ἑπτὰ ἢ ὀκτὼ τέκνα της ἀποθνήσκοντα.

Ἀποστραφεῖσα δὲ τὸν πάταγον τῶν Ἀθηναίων, ὅστις ἐτάραττε τὸ πένθος της, ἀποστραφεῖσα τὴν κοινωνίαν τὴν διαγκωνίζουσαν τὴν ὀδύνην της, ἀπεσύρθη εἰς Κηφισσίαν, εἰς τὴν ἐξοχικὴν καλύβην ἣν τῇ ἀφήκεν ὁ σύζυγός της.

Ἐκεῖ δὲ ἡ ἥρωὶς ἡ ἀτρόμητος, ἡ περικαλλὴς καὶ φιλάρεσκος ἄλλοτε ἀμαζῶν, ἀνέλαβε τὸ συνεσταλμένον ἦθος ἐλεήμονος καὶ εὐλαβοῦς δεσποίνης, τρέχουσα ἀπὸ θύρας εἰς θύραν κατόπιν τῆς δυστυχίας, διαγράφουσα κατὰ τὴν διάβασιν της φωτεινὴν τροχιὰν ἀγαθοεργίας.

Διότι ἡ ὑπαρξίς αὐτῆς ἡ μεγάλη εἶχεν ἀνάγκην μεγάλων αἰσθημάτων ὃ μὸσφαιραν ν' ἀναπνέῃ. Ἀφ' οὗ παρῆλθον αἱ θυελλώδεις τοῦ πολέμου συγκινήσεις, ἀφ' οὗ ἡ νεότης αὐτῆς μὲ τὰ φλογερά της αἰσθήματα ἔδυσεν ὀπίσω συννέφων, ἀφ' οὗ τὰ ἀνθη τῆς στοργῆς της τὰ ἐπότιζε διὰ τῶν δακρῶν της, ἀφ' οὗ δὲν τῇ ὑπελείπετο τίποτε, τότε τὴν καρδίαν της, ἐν ἡ ἠνοίχθη ἄβυσσος κενοῦ τὴν ἐπλήρωσε διὰ τοῦ θεοῦ.

Ἐκαθάρριζε διὰ τῶν ἰδίων της χειρῶν τὴν κλίμακα τῆς ἐκκλησίας. Εἰσέφερεν εἰς ναοὺς καὶ μοναστήρια. Μετέβαινε τακτικῶς εἰς Τῆνον. Ἐνίοτε δ' ἐν τῇ θρησκομανίᾳ της ἀνελογίζετο μετὰ φρίκης τοὺς γόους καὶ τοὺς ὀλολυγμοὺς τῶν Τούρκων θνησκόντων, καὶ ἡ εὐλαβὴς ἀπέτεινε πρὸς τὴν ἠρωίδα τοῦτο τὸ παράπονον·

— Γι' αὐτὸ ὑποφέρομε ἡμεῖς τόρα.

Ἀπὸ τοῦ παρελθόντος δ' αὐτῆς ὅπερ ἐζήτηε νὰ ἐβέση

μίαν μόνην ἐτήρησεν ἄχρις ἐσχάτων συνήθειαν ποιητικωτάτην ὡς πνοὴν τῆς νεότητος ἐπὶ τῆς λευκῆς της κεφαλῆς: νὰ κοσμηῆται διὰ κιτρίνων ἀνθέων.

Καὶ διὰ τούτων, ἐρραντισμένων διὰ δακρῶν εὐγνωμοσύνης, κατεστόλισαν τὸν νεκρὸν αὐτῆς αἱ γυναῖκες τῆς Κηφισσίας, ὅταν πρὸ δύο ἐβδομαδῶν τὰς ἀπεχαιρέτισε διὰ παντός.

Μόνον ὁ κύριος Τρικούπης, μόνον τὸ Δημοτικὸν Συμβούλιον ἀπηξίωσαν νὰ μεταβῶσι εἰς τὴν κηδεῖαν της.

Ὁ θάνατος τῆς Βασιλικῆς ὑπῆρξε πολὺ ἤρεμος καὶ ἐπνίγη ἐν τῷ θορόβῳ τῶν λόγων. Αἱ Ἀθηναῖοι ἐπὶ τοῦ τάφου της ἀντὶ ἀνθέων ἔρριψαν τὴν ἀδιαφορίαν των ἂν δ' ἡ κυβέρνησις καὶ αἱ ἀρχαὶ ἀντιπροσωπεύουσι πῶ ἐν ἔθνος δυνάμεθα νὰ εἴπωμεν:

Ἡ Ἑλλάς δὲν παρηκολούθησε τὴν κηδεῖαν τῆς Βασιλικῆς Κίτσου Τζαβέλα! . . .

Ἄπόμαχος.

ΕΚ ΤΗΣ ΣΥΝΟΔΟΥ ΤΩΝ ΙΑΤΡΩΝ.

Ἰατρὸς ἐκ Κωνσταντινουπόλεως βλέπων τὴν πλήμουν τῶν γαζετῶν, ἐκφράζει τὴν ἐκπληξίν του.

Συνάδελφός του Ἀθηναῖος τοῦ λέγει:

— Νὰ δῆς, καὶ τοὺς γλατροὺς ποῦ μᾶς πληρόνουνε μὲ γαζέταις;

— Κ' ἔχετε χαμάλη μαζύ σας νὰ τῆς βαστᾷ;

— Ὅχι.

— Ἐ, τότε δὲ θάχετε κούρες.

Ὁ πρόεδρος κ. Ἀναγνωστάκης ἔλεγεν εἰς συνάδελφόν του ὅτι ἡ Σύνοδος ἤθελε συγκροτηθῇ, ἐν τῇ Μεγάλῃ Αἰθούσῃ τοῦ Πανεπιστημίου, ἀλλ' ὅτι εἶναι ἀτελής ὑπὸ ἀκουστικὴν ἔποψιν καὶ δὲν θ' ἀκούωμε.

— Ἐκεῖ νὰ τὴν κάνουμε τὴν δεύτερη φορὰ, ἂν δὲν ποῦμε τίποτα τώρα!

«FLEURS ET PLEURS».

Ἐν μόνον πρᾶγμα γνωρίζω ἐμπεριέχον μικρότερον τοῦ ἐμπεριεχομένου, καὶ τοῦτο εἶναι κυρίες μου, ὃ κορσές Σας.

*

Καὶ εἶπεν ὁ Φαλῆξ: «αἱ ἐπαναστάσεις εἰσὶν ὁάσεις τῶν ἐθνῶν.»

Καὶ λέγω ἐγὼ, ἡ ἐξόντωσις τῆς Χωροφυλακῆς ἔσεται ὁ γλυκύτερος κουρμάς τῆς ὁάσεως.

*

Διὰ δύο πράγματα λυποῦμαι, διὰ τὴν φαλάκραν ὀποῖαν ἔχω καὶ διὰ τὰ χρήματα, τὰ ὅποια δὲν ἔχω.

*

Οἱ παπαδες χωρὶς τοὺς ἱατροὺς θὰ ἔκαμνον κάθε ἡμέρα φαλιμέντο.

Silk-Arab.